

MATEMATINIO TIKSLUMO KŪRYBIN- GUMAS BIBLIOTEKININKYSTĖJE: IN MEMORIAM VITAI MOZŪRAITEI (1960–2014)

Vincas Grigas | Vilniaus universiteto Bibliotekininkystės
ir informacijos mokslų institutas,
Vilniaus universiteto biblioteka
Universiteto g. 3, LT-01513, Vilnius, Lietuva
El. paštas: vincas.grigas@mb.vu.lt

Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto docentė dr. Vita Mozūraitė (1960 m. liepos 12 d. – 2014 m. birželio 11 d.) Lietuvos žiniasklaidoje daugiau žinoma kaip Lietuvos meno (šokio) kritikė. Įvedę į *Google* paieškos lauką reikšminius žodžius *Vita Mozūraitė* išvysime gausybę straipsnių apie V. Mozūraitę kaip šokio kritikę arba jos pačios parengtus tekstus apie šokio meną. Vis dėlto šokio menas ir jo kritika buvo kur kas mažesnė V. Mozūraitės profesinio gyvenimo dalis. Įgytas išsilavinimas ir daugiau nei du dešimtmečius vykdyti moksliniai tyrimai, aktyvi pedagoginė veikla kalba apie V. Mozūraitę kaip bibliotekininkystės ir informacijos mokslų tyrėją bei pedagogę.

V. Mozūraitė yra Vilniaus universiteto auklėtinė. Čia ji 1985 m. įgijo aukštos kvalifikacijos bibliotekininkės-bibliografės diplomą, o 1993 m. apgynė socialinių mokslų daktaro disertaciją. Iš karto po studijų baigimo 1985 m. Vilniaus universitete pradėjo dirbti asistente ir šias pareigas ėjo iki 1994 m., kol pradėjo dirbti lektore. Nuo 2002 m. ėjo docentės pareigas.

Vilniaus universiteto archyve saugomoje asmeninėje V. Mozūraitės byloje sudėti mokymąsi mokykloje ir studijas universitete atspindintys dokumentai. Iš jų matyti, kad visi jos mokykliniai pažymiai buvo tik *gerai* arba *labai gerai*. Universitete ji taip pat buvo pažangi ir aktyvi studentė, dalyvavo mokslinės studentų draugijos veikloje, buvo šio būrelio pirmininkė, o savo mokslinius tyrimus pristatydavo respublikinėse ir sąjunginėse konferencijose. Už aktyvią veiklą apdovanota

LTSR aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos garbės raštu. Docentė Genovaitė Raguotienė, tuometė Bibliotekininkystės katedros vadovė, pateikdama rekomendaciją dėl jauno specialisto priėmimo į Vilniaus universitetą rašė, kad „V. Mozūraitė draugiška, gana plačios erudicijos, domisi ir seka specialybės literatūrą, principinga“. Įdomi asmeninė detalė. Prieš pasirinkdama bibliotekininkystės kelią V. Mozūraitė metus studijavo tuomečio Vilniaus Vinco Kapsuko universiteto Matematikos fakultete taikomios matematikos specialybę. Po pirmojo kurso savo noru metė studijas ir 1980 m. įstojo į Istorijos fakulteto bibliotekininkystės ir bibliografijos specialybę.

Pati V. Mozūraitė yra prisipažinusi, kad pasirinkimas studijuoti matematiką, o vėliau ir bibliotekininkystę kilo iš meilės knygoms. Matematika susižavėjo, kaip pati sakė, kai „perskaičiau visas Vladimiro Liovšino knygas apie Nuliuką ir Nykštukiją ir nutariau, kad jei jau ten taip įdomu... Matematikos fakultete buvo įdomu, bet man neužteko vaizduotės sukinti balno formos figūrą ašių sistemoje ir skaičiuoti jos koordinatas. Tai buvo gera pamoka apie „nesavas roges“ ir „svetimą lėkštelę“¹. Po metų trukusių savęs bandymų matematikoje nusprendė keisti „nesavas roges“ į kitą svajonių specialybę, apie kurią iki tol mažai žinojo. Kaip pati prisipažino, „yra tokia specialybė bibliotekininkystė, sužinojau iš savo bendraklasės, kuri ją studijavo, kol aš Matematikos fakultete vaikiausi menamąjį vienetą ir liekamąjį Kosi elementą (yra ten tokia juokinga uodegėlė Q)“². Prisipažino, kad dar nuo darželio joje gyveno dvinarė mintis: vaikai ir knygos. Prisiminė, kad „labai norėjau dirbti su vaikais – būti auklėtoja, mokytoja (šalutiniai norai: konditere, aktore, veterinare, rašytoja). Bibliotekininkystė padėjo tai sujungti. Rugsėjo pirmąją, kai pirmame kurse reikėjo rinktis specializaciją, net nepagalvojau, kad galėčiau rinktis ne vaikų bibliotekas. Tai buvo ir taip aišku – knygos ir vaikai.“³ Prisipažinusi, kad visuomet labai norėjusi dirbti vaikų bibliotekininke, tačiau iš universiteto į praktinę veiklą pereiti sutrukdė docentės Genovaitės Raguotienės pasiūlymas likti Bibliotekininkystės katedroje, kur „ėmiau gilintis į vaikų knygų leidybą, vaikų skaitybą, kuri mane domino dar studijų laikais, nes vis bandžiau suprasti, kodėl skaičiau ir mėgau tam tikras knygas.“⁴

Visą aktyvų profesinį laikotarpį V. Mozūraitė daug dėmesio skyrė savo didžiuliam pomėgiui – knygoms vaikams, tačiau jos interesų ir atliktų darbų spektras yra gerokai platesnis. V. Mozūraitė aktyviai domėjosi mokyklos bibliotekos kaip

1 URBA, Kęstutis. Kas skaito, tas turi... Iš *Rubinaitis*: vaikų literatūros informacijos svetainė [interaktyvus]. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 9 d.]. Prieiga per internetą: <<http://rubinaitis.lnb.lt/>

index.php?1950461295>.

2 Ten pat.

3 Ten pat.

4 Ten pat.

informacijos centro koncepcija, skaitytojų tipologija, informaciniu raštingumu, skaitybos psichologija, vaikų skaityba, vaikų ir mokyklų bibliotekomis, knygomis vaikams, profesine bibliotekininko etika, teatro menu. Bakalauro ir magistrantūros studentams skaitė komunikacijos ir viešojo komunikavimo įgūdžių, informacinio raštingumo, profesinės etikos, lektologijos, teatro meno kursus. Docentė buvo aktyvi studijų programų kūrėja, savo užsidegimu sugebėjusi įžiebt kolegoms troškimą sukurti įdomias ir patrauklias studentams bei darbdaviams studijų programas. Paminėtina tam tikru laikotarpiu populiarė studijų programa *Bibliotekininkystė ir informacija*, į pokyčius visuomenėje reaguojant sukurta programa *Informacijos ir bibliotekų paslaugos*, bei paskutinis sėkmingas darbo vaisius – moderni *Kultūros informacijos ir komunikacijos* studijų programa.

Komunikacijos fakulteto kolegų atsiminimuose V. Mozūraitė liks kaip stipri ir įdomi asmenybė, turėjusi pašaukimą ir meilę bibliotekininkystei. Anot Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų instituto direktoriaus prof. dr. Arvydo Pacevičiaus⁵, V. Mozūraitė buvo kupina idėjų, polėkių, sumanymų, kurių „lietus“ virsdavo gausiomis mokslo populiarinimo ir akademinėmis publikacijomis, konkrečiais darbais vykdant mokslo projektus, rengiant studijų programas, o dėstymas jai nebuvo rutina, todėl ir studentai ją mėgo, nors kažkur Vita yra prasitarusi, kad be didelės grauzaties Universitetą galėtų išmainyti į darbą mokyklos bibliotekoje, nes jos gyslomis tekėjo mėlynas, aristokratiškas bibliotekininkės-pedagogės kraujas. Profesoriaus žodžiais, netekome profesionalės, bibliotekininkystei turėjusios ir pašaukimą, ir meilę. Visos jos turėtos pareigos – docentė, mokslų daktarė, studijų komiteto pirmininkė, kritikė, konsultantė, egzaminuotoja, – nors ir skamba labai biurokratiškai ir nuobodokai, V. Mozūraitės asmenyje virsdavo tarsi gražiai surežisuota knygos fabula su kas keletą minučių įterpiamais idėjų perliukais, kurie tiesiog priversdavo kartu dirbant ir paties smegenis veikti kitaip, be šablonų, laisvai, sąmojingai, nuoširdžiai, kartu ir profesionaliai. V. Mozūraitė buvo kūrybinga ir kitus skatinanti proveržiui – išskirtinė asmenybė, kuri daugelį įkvėpė nuoširdžiai dirbti nesivaikant vien pragmatinių tikslų ar vadovaujantis tik racionaliais išvedžiojimais.

V. Mozūraitės kaip mokslininkės kelias prasidėjo nuo vaikų literatūros leidybos Lietuvoje nagrinėjimo. 1993 m. apginta socialinių mokslų disertacija „Vaikų knygų leidyba Lietuvoje: 1940–1990 m.“ Ilgainiui V. Mozūraitė pradėjo domėtis ne tik vaikų knygų leidybos problematika, bet ir apskritai skaitymo fenomenu ir su tuo susijusiomis temomis, tokiomis kaip skaitytojų tipologija, skaitybos psichologija, vaikų skaityba, vaikų ir mokyklų bibliotekos. Kai kurios nagrinėtos temos gana retos, jomis Lietuvoje mažai kas profesionaliai domėjosi. Galima išskirti keletis pagrindinius domėjimosi blokus. Pirmiausia, svarbiu docentės įnašu Lietuvos bibliotekininkystės mokslų srityje laikytinas skaitybos fenomeno tyrinėjimas.

Į vaikų skaitybą Lietuvos kontekste ji pažvelgė iš bibliotekininkystės mokslų atstovės perspektyvos. Jos ilgamečio kolegos literatūros tyrinėtojo Kęstučio Urbos teigimu⁶, vaikų literatūra, vaikų skaitymo, vaikų bibliotekininkystės klausimai – ne mažiau svarbi V. Mozūraitės profesinio ir žmogiškojo gyvenimo dalis ir kartu aistra, nei visa kita jos įvairialypė veikla.

Docentė buvo aktyvi vaikų skaitybos propaguotoja ir tą aktyviai vykdė rengdama mokslines publikacijas, publikuodama straipsnius bibliotekinių bei mokytojų profesinėje spaudoje, taip pat noriai pasisakydavo populiariojoje žiniasklaidoje. Publikuotuose straipsniuose, anot K. Urbos, visuomet gindavo „vaiko teises“, tai yra stengdavosi pamatyti „vaiko akimis“, visuomet norėjo būti vaikų bibliotekininke, geriausiai Lietuvoje išmanė vaikų skaitymo interesus, suvokimo galimybes ir ribas⁷.

Domėjosi knygų vaikams tipais, pavyzdžiui, paveikslų knygomis vaikams, kurios laikytinos pirmąja vaiko lektūra⁸, nagrinėjo, kokie yra būdingi šių knygų supratimo savitumai, t. y. kaip vaikai jas „skaito“⁹, kartu ir vaikų dainelių ir eilėraščių rinkinių ypatumus¹⁰ ar naujo teksto pasakojimo būdo – komiksų – savybes¹¹. Ji taip pat analizavo specializuotus vaikų knygų leidybos klausimus, pavyzdžiui, pristatė masinės vaikų literatūros leidybos pradininką Džoną Njuberį¹², arba platesnės aprėpties klausimus apie vaikų norą skaityti knygas ir apie tai, kas būdinga vaikų skaitymui¹³. Docentė nevengė gilintis į šiandienos vaikų, paauglių bei suaugusiųjų skaitymo mažėjimo problemą. Nagrinėjo, kodėl knyga mokiniui nebėra laisvalaikio leidimo priemonė¹⁴, kokios problemos kyla dėl to, kad Lietuvoje yra linkstama rūpintis skaitymo kaip laisvalaikio leidimo būdo populiarumo mažėjimu¹⁵, ieškojo būdų, kurie paskatintų paauglių skaityti knygas¹⁶, kėlė klausimą dėl skirtingo knygų

5 Doc. Vita Mozūraitė kolegų prisiminimuose. Iš *VU naujienos* [interaktyvus]. Vilniaus universitetas [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 9 d.]. Prieiga per internetą: <<http://naujienos.vu.lt/srautas/doc-vita-mozuraitė-kolegu-prisiminimuose/>>.

6 URBA, Kęstutis. Vita Mozūraitė – laimingos vaikystės nešėja. Iš *Rubinaitis: vaikų literatūros informacijos svetainė* [interaktyvus]. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 9 d.]. Prieiga per internetą: <<http://rubinaitis.lnb.lt/index.php?1302146972>>.

7 Ten pat.

8 MOZŪRAITĖ, Vita. Paveikslų knygos vaikams. *Rubinaitis*, 1996, nr. 2(5), p. 8–10.

9 MOZŪRAITĖ, Vita. Kaip vaikai „skaito“ paveikslų knygas. *Žvirblių takas*, 2000, nr. 3, p. 14–17.

10 MOZŪRAITĖ, Vita. Paslaptingoji Motušė Žąsis. *Rubinaitis*, 1998, nr. 3(10), p. 12–17.

11 MOZŪRAITĖ, Vita. Komiksai – priešai ar draugai? *Žvirblių takas*, 2000, nr. 11, p. 10–14.

12 MOZŪRAITĖ, Vita. Džonas Njuberis, vaikų literatūros išradėjas. *Rubinaitis*, 2000, nr. 2(14), p. 18–20.

13 MOZŪRAITĖ, Vita. Kodėl ir kaip skaito vaikai. *Gimtas žodis*, 2000, nr. 6, p. 22–29; nr. 7, p. 22–25.

14 MOZŪRAITĖ, Vita. Kodėl knyga traukiasi iš vaiko laisvalaikio? *Gimtas žodis*, 2002, nr. 5, p. 40–43.

15 MOZŪRAITĖ, Vita. Rūpinkimės skaitymu – ne tik jo metais. *Tarp knygų*, 2008, nr. 40, p. 1–4.

16 MOZŪRAITĖ, Vita. Paauglių skaitymas su kliūtimis. *Gimtas žodis*, 2007, nr. 12, p. 20–26.

apipavidalinimo mergaitėms ir berniukams¹⁷ arba nagrinėjo skaitymą kaip vaikus socializuojančią priemonę¹⁸.

Kartais V. Mozūraitė nustebindavo netikėtu susidomėjimu tam tikrais vaikų pasaulio fenomenais, pavyzdžiui, 2001 m. parengė publikaciją apie Voltą Disnėjų jo šimtojo gimtadienio progą ir paveikiai perteikė šio fenomenalaus animacijos kūrejo gyvenimo ir kūrybos principus¹⁹, paskelbė įsimintiną Terence'o Davido Johno Pratchetto knygos *Mažieji laisvūnai* recenziją²⁰.

Domėjimasi vaikų skaityba vainikavo tai, kad rūpindamasi būsimųjų profesionalių bibliotekininkų gebėjimu tinkamai dirbti su jauniaisiais skaitytojais, parengė kurso programą *Vaikų ir jaunimo skaityba*²¹. Be to, išvertė Europos Sąjungos projekto PULMAN gairių viešosioms bibliotekoms skyrių, skirtą aptarti viešųjų bibliotekų paslaugas vaikams ir mokykloms²². Skaitybos tema svarbus V. Mozūraitės įnašas yra ir koncepcijos *knygos vartotojas* išaiškinimas vadovėlyje *Knygotyra*²³ bei skaitybos tipologijos ir skaitybos psichologijos koncepcijų aptarimas *Bibliotekininystės ir informacijos studijų vadove*²⁴. Įžvalgas apie vaikų skaitybą ir knygas vaikams publikuodavo ir tarptautinių konferencijų medžiagoje arba recenzuojamuose žurnaluose. Šiame kontekste galima išskirti Australijoje leidžiamame mokyklų ir vaikų bibliotekininystės problemų analizei skirtame žurnale „Orana“ pristatytus knygų vaikams leidybos Lietuvoje ypatumus²⁵.

V. Mozūraitė labai gerai jautė ribą tarp mokslinio ir mokslo populiarinimo teksto. Jai puikiai sekėsi kurti visuomenei patrauklius tekstus. Kaip pavyzdį galime pateikti keletą įsimintinų mokslo populiarinimo tekstų bibliotekininkų ir mokytojų profesinėje spaudoje: „Nesiūlykite berniukams knygos rausvais viršeliais“; „Su keptuve prieš pasakų pasaulio blogį“; „Komiksai – priešai ar draugai“.

Kita svarbi V. Mozūraitės domėjimosi sritis taip pat susijusi su vaikais – mokyklų bibliotekos. Dar 1997 m. docentė kėlė klausimą apie mokyklų bibliotekų išlikimo galimybes, projektavo galimus mokyklų bibliotekų ateities scenarijus, nagrinėjo tipišką mokyklų bibliotekų problemą, kylančią dėl skirtingo supratimo, kas yra atsakingas už mokyklos bibliotekos koncepcijos formavimą – direktorius ar mokyklos bibliotekininke²⁶, taip pat kėlė klausimą, kokia turi būti mokyklos bibliotekos koncepcija – ar tipiška įprasta mokyklos biblioteka, ar vadovaujantis vakarietišku požiūriu – mokyklos informacijos centras²⁷. Straipsnyje žurnale „Informacijos mokslai“ pristatė Lietuvoje dar neįprastą mokyklų bibliotekų koncepciją – mokyklos medijų centrą, arba kitaip – mokyklos informacijos centrą²⁸. Docentė domėjosi ir informacinio raštingumo gebėjimų ugdymo mokyklos bibliotekoje problematika²⁹. Svarbia publikacija šiuolaikinės mokyklos bibliotekos kaitos analizei laikytina 2000 m. „Informacijos moksluose“ publikuotas straipsnis³⁰, kuriame analizavo būtinybę mokyklų bibliotekoms keisti savo veiklą ir tapti mokymo proceso

katalizatoriumi, kai bendradarbiaujant su pedagogais padedama jiems ugdyti mokinių informacinius gebėjimus. Tarptautiniame leidinyje publikuotame straipsnyje apie Lietuvos mokyklų bibliotekų aukso ir akmens amžius³¹ kritiškai išanalizavo ir palygino mokyklų bibliotekų raidos aspektus per paskutiniuosius dvidešimt LSSR laikotarpio metų ir pirmuosius septynerius nepriklausomos Lietuvos metus, o 2001 m. Baltijos ir Šiaurės šalių bibliotekų susitikime pristatė pagrindinius pokyčius, kurie laukia mokyklų bibliotekų Lietuvoje formuojantis informacinei visuomenei³². V. Mozūraitė taip pat parašė straipsnį apie mokyklos biblioteką enciklopediniame žodyne *Knygotyra*³³ ir straipsnį apie mokyklą kaip informacijos centrą *Bibliotekininkystės ir informacijos studijų vadove*.

Docentę galima laikyti Lietuvos bibliotekininkystės novatore už siekį suformuoti bibliotekininko etikos koncepciją. Pirmajame savo straipsnyje profesinės etikos klausimu³⁴ ji kaip atskirą problemą išskyrė ši svarbų bibliotekininko praktinės veiklos aspektą. Toliau gilindamasi į profesinės etikos problematiką publikavo

17 MOZŪRAITĖ, Vita. Nesiūlykite berniukams knygos rausvais viršeliais. *Žvirblių takas*, 2008, nr. 5, p. 45–48.

18 MOZŪRAITĖ, Vita. Skaitymas kaip vienas iš vaiko socializacijos faktorių. *Žvirblių takas*, 2008, nr. 6, p. 29–32.

19 MOZŪRAITĖ, Vita. Žmogus, nemokėjęs nupiešti Peliuko Mikio. *Rubinitis*, 2001, nr. 4, p. 33–37.

20 MOZŪRAITĖ, Vita. Su keptuve prieš pasaulio blogį. *Rubinitis*, 2007, nr. 3, p. 31–33.

21 MOZŪRAITĖ, Vita. *Vaikų ir jaunimo skaitymas*: kurso programa. Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Bibliotekininkystės katedra, 2000. 14 p.

22 *Viešosios bibliotekos skaitmeninės eros sankryžoje*: Europos Sąjungos projekto PULMAN gairės. Vertė Vita Mozūraitė. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2002. 141 p. ISBN: 9986195144.

23 MOZŪRAITĖ, Vita. Knygos vartotojas. Iš *Knygotyra*: vadovėlis. Vilnius, 2002, p. 253–263.

24 MOZŪRAITĖ, Vita. Skaitytojų tipologija. Skaitybės psichologija. Iš *Bibliotekininkystės ir informacijos studijų vadovas*. Vilnius, 2009. 698 p.

25 MOZŪRAITĖ, Vita. Children's Books in Lithuania. *Orana: journal of school and children's librarianship*, 1995, vol. 31, no. 4, p. 233–239.

26 MOZŪRAITĖ, Vita. Direktorius ar bibliote-

kininkas – kas svarbesnis? *Tarp knygy*, 2001, nr. 3, p. 11–13.

27 MOZŪRAITĖ, Vita. Mokyklos biblioteka ar mokyklos informacijos centras? *Tarp knygy*, 2001, nr. 4, p. 1–3.

28 MOZŪRAITĖ, Vita. Mokyklų media centrai. *Informacijos mokslai*, 1997, nr. 7(2), p. 70–77.

29 MOZŪRAITĖ, Vita. Informacinių gebėjimų ugdymas mokyklos bibliotekoje. *Tarp knygy*, 2001, nr. 5, p. 9–11.

30 MOZŪRAITĖ, Vita. Šiuolaikinės mokyklos bibliotekos kaita. *Informacijos mokslai*, 2000, nr. 15, p. 98–112.

31 MOZŪRAITĖ, Vita. A Golden Age and A Stone Age of School Libraries in Lithuania. *School Libraries Worldwide*, 1999, vol. 5, no. 1: Learning From Our Past, p. 17–29.

32 MOZŪRAITĖ, Vita. Changing role of school libraries in Lithuania on the background of creation of information society in Lithuania. Iš *Libraries in knowledge-based society*: proceedings of the 3rd Nordic-Baltic Library Meeting, October 25–26, 2001, Tallinn, p. 74–77.

33 MOZŪRAITĖ, Vita. Mokyklų bibliotekos. Iš *Knygotyra*: enciklopedinis žodynas. Vilnius, 1997, p. 263–264.

34 MOZŪRAITĖ, Vita. Profesinės etikos klausimu. *Tarp knygy*, 1998, nr. 10, p. 1–3.

straipsnį apie pagrindines profesinės etikos dilemas³⁵ ir straipsnį apie bibliotekininkams kylančias etines dilemas dėl laisvai suteikiamos prieigos prie informacijos³⁶. Išskirtina, kad docentė nevengė pristatyti Lietuvos bibliotekininkams kylančių etinių problemų tarptautiniu mastu, kai publikavo straipsnį jungtiniame Tarptautinės bibliotekų asociacijų ir institucijų federacijos rengtame leidinyje apie bibliotekininkystės etiką³⁷. Kelerių metų aktyvaus domėjimosi profesine etika baigiamuoju rezultatu galima laikyti parengtą mokomąją priemonę studentams apie bibliotekininko etiką³⁸, kuri iki šiol lieka vieninteliu sistemingu informacijos šaltiniu apie šį specifinį bibliotekininkystės veiklos aspektą.

Kartu su kolegėmis prof. dr. Audrone Glosiene ir doc. dr. Jurgita Rudžioniene buvo viena iš pradininkių plėtojant Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų informacinio raštingumo ugdymą. Pagrindinės su informacinio raštingumo gebėjimų ugdymu susijusios potėmės būtų informacijos valdymo gebėjimų ugdymo metodai, jų integravimo į universitetines ir neuniversitetines studijų programas būdai akademinės bibliotekos išteklių ir inovatyvių paslaugų integravimo į studijų procesą būdai, bei informacinio raštingumo lygio matavimo ir tikrinimo metodai. Šių tyrinėjimų rezultatus publikavo leidinyje *Informacinių gebėjimų ugdymas*³⁹, kuriam aptariama informacinio raštingumo gebėjimų ugdymo aukštojoje mokykloje problematika. Informacinio raštingumo koncepciją aprašė ir *Bibliotekininkystės ir informacijos studijų vadove*⁴⁰.

Pedagoginių gebėjimų turėjimas, mokėjimas motyvuoti, kūrybingumas ir gebėjimas įkvėpti buvo vienas iš veiksmų, lėmusių, kad docentė nestokojo studentų, norėjusių rengti bakalauro ir magistro baigiamuosius darbus. Docentei 2014 m. VU Komunikacijos fakulteto dekanas prof. dr. Andrius Vaišnys įteikė padėką už *inovatyvų ir kūrybingą darbą su studentais ugdymo ir studijų proceso metu*. Pasiekusi profesinę brandą ėmėsi konsultuoti ir rengiant didesnės apimties darbus. 2009 m. buvo Inetos Sibrian daktaro disertacijos „Metodologiniai skaitymo kultūros aspektai: pedagoginė paradigma Lietuvos bibliotekininkystėje po 1918 m.“ ir Vinco Grigo daktaro disertacijos „Bibliotekininko edukatoriaus ugdymo modelis besimokančioje visuomenėje“ mokslinė konsultantė.

Ne mažiau svarbi buvo V. Mozūraitės mokslinė, ekspertinė ir visuomeninė veikla, kurią visą čia būtų sudėtinga išvardyti. Iš gausaus sąrašo galima išskirti darbą skaitymo skatinimo programos grupėje, informacijos šaltinių centrų mokytojams kūrimą Tadžikistane, ekspertinį darbą mokyklų bibliotekų ir vadovėlių leidybos programoje, mokyklų bibliotekų modernizavimo programoje. Ji dalyvavo Tarptautinės vaikų ir jaunimo literatūros asociacijos (IBBY) ir Skaitymo skatinimo asociacijos veikloje. Buvo Tarptautinio mokyklų bibliotekininkystės žurnalo „School Libraries Worldwide“ redkolegijos narė.

Kiekvienas pažinojęs V. Mozūraitę ne mažiau svarbiu jos privalumu pabrėžtų pedagoginius gabumus, sugebėjimą paprastai ir suprantamai išaiškinti paskaitos turinį, draugišką bendravimą su studentais, norą jiems padėti. V. Mozūraitė mėgdavo per paskaitas nuolat cituoti įsimintinas, pagaulias citatas iš savo mėgstamų knygų, siekdama iliustruoti dėstomą mintį, sudominti, įtikinti. Vienas mėgstamiausių jos veikėjų buvo Mikė Pūkuotukas. Artimas V. Mozūraitės bendražygis K. Urba kartą paklausė: „Vieni vaikai skaito, o kiti – ne. Ir viskas. Taip pasakytų Tavo mėgstamas Mikė Pūkuotukas. O kaip tai paaiškintų ir apibendrintų Vita Mozūraitė, žvelgdama į savo gyvenimo kelią nuo vaikystės iki dabar?“⁴¹ Ir gavo atsakymą: „Ir aš pasitelsiu Mikę Pūkuotuką: vieni turi protelio, o kiti – ne. Kas turi, tas skaito... Kas skaito, tas turi...“⁴²

Apibendrinami galime tik apgailestauti, kad humanitarinė Lietuvos mokslo visuomenė neteko tikrai įdomaus ir dar daug mokslo bei kultūros labai galėjusio nuveikti žmogaus.

[teikta 2014 m. rugsėjo mėn.

35 MOZŪRAITĖ, Vita. Kai kurios profesinės etikos dilemos. *Šiandien aktualu*, 2000, nr. 1(22), p. 73–77.

36 MOZŪRAITĖ, Vita. Laisva prieiga prie informacijos – iššūkis bibliotekininko etikai. *Kultūros aktualijos*, 2005, nr. 4, p. 15–17.

37 MOZŪRAITĖ, Vita. Ethics – A New Challenge for Lithuanian Librarians. Iš *The Ethics of Librarianship: An International survey*. Ed. By Robert W. Vaagan. München: K. G. Saur, 2002, p. 163–176 (IFLA Publications 101).

38 MOZŪRAITĖ, Vita. *Profesinės etikos ABC bibliotekininkams*: mokomoji priemonė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2001. 79 p. ISBN 9986-530-92-X.

39 *Informacinių gebėjimų ugdymas*: mokomoji knyga. Natalija Mažeikienė ... [et al.]. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla, 2008. 399 p. ISBN 9789986388845.

40 MOZŪRAITĖ, Vita. Informacinis raštingumas. Iš *Bibliotekininkystės ir informacijos studijų vadovas*. Vilnius, 2009, p. 523–526.

41 URBA, Kęstutis. Kas skaito, tas turi... Iš *Rubinaitis*: vaikų literatūros informacijos svetainė [interaktyvus]. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 9 d.]. Prieiga per internetą: <<http://rubinaitis.lnb.lt/index.php?1950461295>>.

42 Ten pat.